

UCHWAŁA NR LV/337/2023
RADY POWIATU TORUŃSKIEGO
z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Toruńskim na lata 2023-2030”

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1526 ze zm.¹⁾) w związku z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 100 ze zm.²⁾), uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Toruńskim na lata 2023-2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Toruńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu Toruńskiego

Paweł Polikowski

¹⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej uchwały zostały ogłoszone w Dz.U. z 2023 r., poz. 572

²⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2023 r., poz. 173, poz. 240, poz. 852, poz. 1234 i poz. 1429

Załącznik do uchwały Nr LV/337/2023
RADY POWIATU TORUŃSKIEGO
z dnia 30 listopada 2023 r.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE TORUŃSKIM
NA LATA 2023-2030**

Listopad 2023 r.

I. WSTĘP

Niepełnosprawność, zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997 roku, oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Kreowanie lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacji zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym zawodowym stanowi ważne i obligatoryjne zadanie władz samorządowych.

Osoby niepełnosprawne posiadają takie same fundamentalne prawa, jakie posiadają wszyscy obywatele i nie mogą być dyskryminowane, prześladowane czy marginalizowane ze względu na swoją dysfunkcję. Uchwalona przez Sejm 1 sierpnia 1997r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych zawiera katalog dziesięciu praw osób niepełnosprawnych, których realizacja stanowi zasadniczy element prowadzonych przez powiat działań w zakresie wsparcia środowiska osób niepełnosprawnych. Ustawodawca wskazuje, iż w zakresie uprawnień podstawowych osób niepełnosprawnych pozostaje:

1. Dostęp do dóbr i usług, umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
2. Dostęp do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych, uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny;
3. Dostęp do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną;
4. Dostęp do nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej;
5. Pomoc psychologiczną, pedagogiczną i inną umożliwiającą rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych;
6. Pracę na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystanie z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
7. Zabezpieczenie społeczne uwzględniające konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym;
8. Życie w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostęp do urzędów,

punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostęp do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej;

9. Posiadanie samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz prawa do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych;
10. Pełne uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

II. DIAGNOZA

Podstawą do uznania osoby za niepełnosprawną jest orzeczenie wydane przez powiatowy, wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności lub orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ze względu na dostępność danych statystycznych tyczących liczby wydanych orzeczeń orzeczników ZUS jedynie w odniesieniu do województw i kraju, danymi wykorzystanymi dla przedmiotowej analizy pozostają statystyki jednostek powiatowych, tj.: Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, kształtujące się na przestrzeni ostatnich 4 lat, w poniższy sposób:

1. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2019-2022

Typ orzeczenia	Liczba wydanych orzeczeń			
	2019	2020	2021	2022
Ogółem	1358	1320	1348	1448
W tym:				
Orzeczenia wydane osobom przed 16 rokiem życia	252	278	293	270
Orzeczenia wydane osobom po 16 roku życia	1106	1042	1055	1178

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu

Należy zauważyć, że w analizowanym okresie trwała pandemia i weszła w życie ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 568) zgodnie z którą przedłużono

ważność orzeczeń, które kończyły się po marcu 2020 roku. Spowodowało to niewielki, jednak zauważalny spadek liczby wydawanych orzeczeń w 2020 roku – niebędący tożsamym ze spadkiem ilości osób niepełnosprawnych. Zauważalną tendencją pozostaje zwiększanie liczby wydanych orzeczeń uznających niepełnosprawność w roku 2021 i 2022.

2. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2019-2022 w odniesieniu do osób, które pierwszy raz zakwalifikowane zostały do grona osób niepełnosprawnych

Stopień niepełnosprawności	Liczba orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych wydanych po raz pierwszy			
	2019	2020	2021	2022
Ogółem liczba orzeczeń	439	305	407	386
W tym:				
- znaczny	130	69	122	121
- umiarkowany	169	129	138	175
- lekki	140	107	147	90

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu

Wśród wydanych orzeczeń o zaliczeniu do grona osób niepełnosprawnych po raz pierwszy dominował stopień umiarkowany w roku 2019 i 2020 oraz stopień lekki w roku 2021. Rok 2022 zdominowały orzeczenia kwalifikujące mieszkańców powiatu do stopnia umiarkowanego.

3. Wskazania liczby osób niepełnosprawnych w latach 2019-2022 na terenie powiatu toruńskiego z podziałem na grupy wiekowe

Grupy wiekowe	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	Rok
Liczba wydanych orzeczeń w roku w roku	94	137	438	437	2019
	98	141	433	370	2020
	97	147	389	422	2021
	102	154	442	479	2022

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu

Analizując strukturę wiekową osób, którym wydano orzeczenia o niepełnosprawności można dostrzec, że wśród osób z orzeczoną niepełnosprawnością w latach 2019-2020 przeważają osoby w wieku produkcyjnym (grupa 41-60). Najliczniejszą grupą wiekową w latach 2021-2022 pozostawały osoby powyżej 60 roku życia

4. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2019-2022 z uwzględnieniem płci osoby orzeczonej

PŁEĆ							
2019		2020		2021		2022	
Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
572	534	500	542	551	504	621	556

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu

W omawianym okresie, jak wynika z analizowanych danych, częściej były wydawane orzeczenia o niepełnosprawności kobietom (łącznie 2244 orzeczenia w w/w latach) Różnica nie jest jednak znaczna i wynosi na przestrzeni czterech lat 108 orzeczeń – tj. średnio 27 orzeczeń rocznie.

5. Podział Osób Niepełnosprawnych w latach 2019-2022 uwzględniający fakt pozostawania w zatrudnieniu

ZATRUDNIENIE							
2019		2020		2021		2022	
TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
272	834	278	764	283	772	303	874

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu

W kwestii zatrudnienia można zauważyć wyraźne wskazanie, iż że w latach 2019-2022 zdecydowana większość osób niepełnosprawnych to osoby, które nie deklarują pozostawania w zatrudnieniu. Zebrane dane mówią, iż na przestrzeni ostatnich czterech lat jedynie 26% osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności deklarowało aktywność zawodową.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa zadania jakie są realizowane przez powiat i finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wielkość środków pozostających w dyspozycji powiatu jest zależna od stopnia wsparcia z PFRON oraz własnych możliwości budżetowych powiatu.

Realizowane zadania z zakresu rehabilitacji społecznej to między innymi: współfinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, dofinansowanie do Warsztatów Terapii Zajęciowej, kierowanie do Środowiskowych Domów Samopomocy. Zadania te realizowane są w powiecie toruńskim przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu. Rodzaje oraz wartość wsparcia w ostatnich czterech latach obrazuje poniższe zestawienie:

Działania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez PCPR na terenie powiatu toruńskiego w latach 2019-2022

Zakres	Wsparcie osób niepełnosprawnych z terenu powiatu toruńskiego			
	2019	2020	2021	2022
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny				
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	8	18	12	11
Kwota dofinansowania	11 351,00 zł	49 780,00 zł	24 906,00 zł	26 278,00 zł
Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze				
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	310	267	254	268
Kwota dofinansowania	427 791,00 zł	401 716,00 zł	458 831,00 zł	527 400,00 zł
Turnusy rehabilitacyjne				
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	20	15	46	52
Kwota dofinansowania	45 721,00 zł	37 985,00 zł	101 589,00 zł	107 704,00 zł
Likwidacja barier architektonicznych				
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	7	7	16	13
Kwota dofinansowania	40 674,00 zł	42 000,00 zł	176 050,00 zł	140 038,00 zł
Likwidacja barier w komunikowaniu się				
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	31	61	57	46
Kwota dofinansowania	55 834,00 zł	142 161,00 zł	157 425,00 zł	125 676,00 zł
Likwidacja barier technicznych				
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	3	8	6	14
Kwota dofinansowania	6 000,00 zł	23 733,00 zł	15 976,00 zł	47 046,00 zł

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Toruniu

Cytowana wyżej ustawa określa także zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej, które realizowane są przez Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Toruńskiego. Działania z zakresu rehabilitacji zawodowej obejmują przede wszystkim wspieranie osób w podjęciu działalności

gospodarczej lub rolniczej oraz finansowanie wykorzystania instrumentów i usług rynku pracy dla poszukujących i niepozostających w zatrudnieniu.

Działania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez PUP dla Powiatu Toruńskiego w latach 2019-2022

Zakres	Wsparcie osób niepełnosprawnych z terenu powiatu toruńskiego			
	2019	2020	2021	
Środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej				
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	5	1	3	3
Kwota dofinansowania	181 900,00 zł	30 059,00 zł	180 000,00 zł	156 937,00 zł
Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy				
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	10	7	7	5
Kwota dofinansowania	44 246,00 zł	49 460,00 zł	64 000,00 zł	20 233,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Toruniu

Dodatkowo powiat toruński poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje, w ramach środków PFRON oraz środków własnych, działania i programy ukierunkowane na wsparcie, rehabilitację i aktywizację społeczną osób niepełnosprawnych:

1. „Wyrównywanie różnic między regionami III”

Celem programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. W 2019 roku dofinansowano 3 wnioski w ramach obszaru D – likwidacja barier transportowych na łączną kwotę 241 200,00 zł. W 2020 roku dofinansowano jeden wniosek również z obszaru D na kwotę 222 074,87 zł. W 2021 zrealizowano 5 wniosków z czego 4 dotyczyły obszaru D. Dofinansowanie wyniosło 514 650,00 zł. Jeden wniosek został dofinansowany w ramach obszaru B – likwidacja barier architektonicznych. Kwota dofinansowania wynosiła 76 048,57 zł. Natomiast w roku 2022 w ramach obszaru zadaniowego D – likwidacja barier pozyskane zostało dofinansowanie ze środków PFRON dla Gminy Zławieś Wielka - dofinansowanie do zakupu mikrobusu do przewozu osób niepełnosprawnych (kwota 120 tys.)

2. „Aktywny Samorząd”

Przewidziane formy wsparcia w programie mają na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W 2019 roku zrealizowano 72 wnioski z tego w ramach Modułu I obejmującego

likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową 24 wnioski, natomiast 48 wniosków w ramach Modułu II obejmującego pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Łącznie wypłacono w ramach zawartych umów kwotę 402 564,04 zł. W 2020 roku zrealizowano 59 wniosków w tym 27 w ramach Modułu I i 32 w ramach Modułu II. Łączna kwota wsparcia wyniosła 336 033,01 zł. W roku 2021 dofinansowano 60 wniosków z tego 29 w ramach Modułu I i 31 w ramach Modułu II. Łączna kwota wsparcia wyniosła 634 301,95 zł. Ostatnia edycja programu to realizacja 35 wniosków w ramach Modułu I i 29 umów w ramach Modułu II na kwotę 452 854,96 zł.

3. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”

W roku 2020, w związku z wystąpieniem pandemii, został uruchomiony dodatkowy program dla osób niepełnosprawnych. Skierowany został do osób, które na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi utraciły możliwość korzystania (przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych w danym miesiącu,) z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej. Program obejmował uczestników warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy, podopiecznych domów pomocy społecznej, podopiecznych placówek rehabilitacyjnych. W okresie trwania programu wypłacono 442.000,00 zł Wsparcie objęło 223 beneficjentów.

4. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Kolejną formą wspierania integracji oraz zdobywania kompetencji przez osoby z niepełnosprawnościami realizowaną na terenie powiatu pozostają Warsztaty Terapii Zajęciowej. Na mocy obowiązujących regulacji - tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. *o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* i rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004r. *w sprawie warsztatów terapii zajęciowej*, w dniu 30 grudnia 2021 roku utworzone zostały na terenie powiatu Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sławkowie. Podmiotem tworzącym i prowadzącym jest Towarzystwo Przyjaciół Dzieci o.Toruń. Zakres działania warsztatu obejmuje rehabilitację społeczną i zawodową zmierzającą do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Powyższe realizowane winno pozostawać poprzez prowadzenie: pracowni gospodarstwa domowego, pracowni artystycznej sztuki użytkowej, pracowni multimedialnej i obsługi urządzeń biurowych, pracowni stolarsko-technicznej, pracowni podtrzymywania umiejętności szkolnych, rehabilitacji ruchowej Liczbę uczestników warsztatu określona została na 25 osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności wraz ze wskazaniem do

terapii zajęciowej. Powyższy stan rzeczy skutkowało koniecznością uwzględnieniem w budżecie powiatu wydatków na funkcjonowanie podmiotu, zarówno w zakresie finansowania środkami w ramach algorytmu (90% środki PFRON), jak i w części finansowanej ze środków własnych powiatu (10%). Ponadto kolejnych (23-25) mieszkańców powiatu korzystało w analizowanym czasookresie z WTZ-ów funkcjonujących na terenie powiatów sąsiedzkich.

5. „AKTYWNI - WYGRANI”

Program realizowany pozostawał przez PCPR oraz Fundację Gospodarczą *Pro Europa*. W ramach pozyskanych przez fundację środków konkursowych z RPO WKP na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.02 Włączenie społeczne, Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączanie społeczne, IZ RPO WKP 2014-2020. Zakresem przedmiotowym projektu był wzrost aktywności i integracji społecznej osób niepełnosprawnych (i ich otoczenia), które pozostawały zagrożone wykluczeniem społecznym, co docelowo doprowadzić miało do ich aktywizacji zawodowej. W ramach działań projektowych nakierowanych na aktywizację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych i ich otoczenia przewidzianymi instrumentami do realizacji celu pozostawały projektowane kursy, szkolenia, warsztaty, doradztwo, coaching, staże oraz działania o charakterze środowiskowym. W efekcie projekt przyczynił się do rozwijania aktywnych form integracji społecznej i zapobieganiu zjawiska wykluczenia społecznego. Udział w projekcie zakończyły finalnie 24 osoby niepełnosprawne, z których wszystkie skorzystały instrumentów aktywizacji społecznej, a 5 zostało zaktywizowanych zawodowo (staże i podjęcie pracy we własnym zakresie). Partnerem wiodącym projektu pozostawała fundacja *Pro-Europa*, PCPR jako realizator projektu w imieniu powiatu toruńskiego, zabezpiecza wkład własny w wysokości łącznej 10 200,00zł (5 100,00zł w 2021 roku i 5100,00zł w 2022 roku), stanowiły przyznawane przez PFRON środki w ramach algorytmu na likwidację barier komunikacyjnych.

6. USŁUGI OPIEKUŃCZE I ASYSTENCKIE W POWIECIE TORUŃSKIM

Projekt realizowany pozostawał w oparciu o partnerstwo powiatu z fundacją *Więcej z Życia*, którego założeniem było zwiększenie zakresu wsparcia dla mieszkańców powiatu w zakresie dostępności do usług opiekuńczych, asystenckich, sąsiedzkich oraz merytorycznego wsparcia dla osób je świadczących. Środki na projekt pozyskane zostały przez fundację w ramach konkursu z RPKP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020; Oś priorytetowa: RPKP.09.00.00. Solidarne społeczeństwo; Działanie: RPKP. 09.03.00 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych; Poddziałanie: RPKP.09.03.02 Rozwój usług społecznych. W ramach projektu aktywnie uczestniczył pracownik PCPR, który koordynował realizowane na terenie powiatu usługi opiekuńcze dla mieszkańców w miejscu ich zamieszkiwania, specjalistyczne usługi

opiekuńcze, usługi opieki sąsiedzkiej. Budżet projektu to środki UE - 1 263 998,07 zł/ 2 lata – tj. 631 9999,04 zł na rok 2021, a wkład Powiatu to 33 598,80 zł/2lata – tj. 16 799,40 zł na rok 2021 określony, jako wkład publiczny niepieniężny (użyczenie pomieszczeń na biuro projektu). Beneficjentami usług opiekuńczych, finansowanych środkami projektu, pozostawało blisko sto osób.

Osoby niepełnosprawne na terenie powiatu toruńskiego objęte pozostają działaniami i wsparciem we wskazanych powyżej obszarach. Wsparcie finansowane jest realizowane ze środków PFRON, w ramach których dofinansowywane są wnioski osób fizycznych i podmiotów uprawnionych. Zaangażowane pozostają również środki własne samorządu powiatowego, którymi finansowane jest funkcjonowanie dwóch ośrodków wsparcia (powiatowe ŚDS-y), czterech domów pomocy społecznej (DPS), czy działalność warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), zapewniony pozostaje dostęp niepełnosprawnych dzieci i młodzież do edukacji specjalnej.

Elementem oddziaływującym na realizację wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i poszerzanie oferty wsparcia pozostaje współpraca samorządu powiatowego z lokalnymi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, zarówno w zakresie realizacji działań „miękkich”, inicjatyw społecznych, jak również rozbudowy infrastruktury. Podejmowanym działaniem jest wsparcie podmiotów tworzących miejsca pracy dla niepełnosprawnych – co skutkuje zwiększanie dostępności do rynku zatrudnienia, poprawa stanu infrastruktury publicznej w kontekście likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych - co sprzyja integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. Wskazane powyżej działania stanowią realizację działań ujętych w Programie Wsparcia Osób Niepełnosprawnych przyjętym na lata 2017-2022.

III. DZIAŁANIA STRATEGICZNE W OKRESIE LAT 2023 – 2030

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej Programem, jest dokumentem określającym i koordynującym działania powiatu w zakresie szeroko rozumianego wsparcia osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Główne ustalenia w zakresie polityki społecznej do 2030 r. na szczeblu powiatu toruńskiego zostały ujęte w Programie Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2030 (PRPT) oraz doprecyzowane przez Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS).

Celem strategicznym w obszarze społecznym pozostaje ograniczenie skali wykluczenia społecznego na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku.

W ramach tego celu wyznaczono dwa priorytety (kierunki działań):

A – włączenie społeczne, B - nowoczesne zaplecze usług społecznych.

W ramach priorytetu A przewiduje się realizację programów wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób starszych, **niepełnosprawnych** i będących w systemie pieczy zastępczej. **Realizacja zadania przewiduje kontynuację dotychczasowego wsparcia PCPR dla osób z niepełnosprawnościami oraz pozwala na uwzględnienie w prowadzonych działaniach nowych instrumentów realizacji celu**, jakie na przestrzeni wskazanego czasookresu będą się pojawiać i w racjonalny sposób przyczyniać się do poszerzenia zakresu oferowanego wsparcia na rzecz niepełnosprawnych. **Przewidywanym kierunkiem działania w tym obszarze pozostaje możliwość zlecania zadań publicznych** organizacjom pozarządowym, podmiotom ekonomii społecznej, organizacjom pożytku publicznego dla których prowadzona działalność statutowa nakierowaną pozostaje na realizację działań na rzecz wsparcia środowiska osób niepełnosprawnych. **W ramach zadań realizowanych wspólnie z innymi podmiotami, głównym założeniem pozostaje zwiększenie skali tego typu działań** oraz dalsze zacieśnianie współpracy przy wdrażanych projektach.

W ramach celu strategicznego **wyznacza się cele szczegółowe – tj. kierunki działań samorządu powiatowego w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych**, którymi pozostają:

1. Włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczne poprzez rehabilitację społeczną;
2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację zawodową;
3. Wsparcie finansowe na rzecz niepełnosprawnych, wynikające z obowiązujących regulacji prawnych, w tym dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizacji zadań wskazanych w art. 35a ustawy *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* z dnia 27.08.1997r.);
4. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności poprzez realizację dedykowanych projektów i programów współfinansowanych środkami PFRON i powiatu;
5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami, organizacjami pożytku publicznego działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz ograniczenia skutków niepełnosprawności;

IV. Realizacja programu, podmiot odpowiedzialny, partnerzy, źródła finansowania oraz szacunkowa wartość realizacji założeń;

Okres realizacji programu	w trybie ciągłym w okresie lat 2023-2030
Podmiot odpowiedzialny	PCPR w Toruniu, PUP w Toruniu (realizacja instrumentów aktywizacji zawodowej)
Partnerzy	PFRON, Powiatowy Urząd Pracy, funkcjonujące w powiecie toruńskim: miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, organizacje pozarządowe
Źródła finansowania	środki PFRON, środki własne powiatu, fundusze zewnętrzne

Szacunkowa wartość środków w budżecie PCPR na realizację programu w zł	
2023r.	2 689 000,00
2024r.	2 750 000,00
2025r.	2 800 000,00
2026r.	2 850 000, 00
2027r.	2 900 000,00
2028r.	2 950 000,00
2029r.	3 000 000,00
2030r.	3 050 000,00

Wieloletni okres obowiązywania programu, dynamicznie zmieniające się uwarunkowania zarówno w sferze gospodarczej (inflacja), społecznej (pandemia, wojna na Ukrainie), czy legislacyjnej to czynniki, które oddziaływać mogą w znacznym stopniu na możliwości budżetowe samorządu powiatowego, dotyczące realizacji działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych. Przedstawione wartości z uwagi na w/w czynniki muszą mieć charakter szacunkowy.

W poszczególnych latach obowiązywania programu, wartość środków na realizację zadań merytorycznie wpisujących się w jego założenia będzie corocznie analizowana przy tworzeniu budżetu i uwzględniać będzie aktualne czynniki, uwarunkowania dotyczące środków publicznych.

V. Monitoring programu

W celu monitorowania prawidłowej realizacji zadań wyznaczono **wskaźniki**, którym przypisano wartości docelowe dla roku 2030. Wyznaczając wartości docelowe analizie poddano wartości przedmiotowych wskaźników z okresu ostatnich pięciu lat obowiązywania poprzedniego programu – tj. wyliczono ich średnie wartości, które stanowiły punkt odniesienia dla ustalenia prognozowanych wartości docelowych dla roku 2030. Wyjątkiem od przedstawionej metodyki jest sposób ustalenia wartości wskaźnika nr 3, dla którego wartość bazową przyjęto w oparciu o wartość wydatkowanych środków wyłącznie z roku 2022 – tj. roku zwiększenia wartości środków algorytmowych PFRON dla powiatu z uwagi na rozpoczęcie działalności na jego terenie przez WTZ w Sławkowie.

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż czynniki takie, jak: 8-letni okres programu, dynamicznie zmieniające się uwarunkowania dotyczące życia społecznego (pandemia, wojna na Ukrainie), czy sfery gospodarczej (inflacja), legislacyjnej mogą, podobnie jak przy szacowaniu wydatków na n/n program, w dużej mierze oddziaływać finalnie na przyjęte wartości docelowe wskaźników.

L.p.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa rok 2022	Wartość docelowa rok 2030 (narastająco)
1.	Liczba zrealizowanych w danym roku przez PCPR wniosków osób niepełnosprawnych o wsparcie w zakresie rehabilitacji społecznej – tj. korzystających z instrumentów wskazanych w art. 35a ustawy <i>rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997r.</i>	404	3000
2.	Liczba zrealizowanych w danym roku przez PUP wniosków osób niepełnosprawnych o wsparcie w zakresie rehabilitacji zawodowej – tj. korzystających z instrumentów wsparcia oferowanego przez PUP w ramach środków PFRON	9	65
3.	Wartość środków budżetowych wydatkowanych w danym roku przez PCPR i PUP na realizację wsparcia na rzecz niepełnosprawnych (w tym wartość dofinansowania ze środków PFRON oraz własnych PT na realizację zadań powiatu wskazanych w art. 35a ustawy <i>o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997r.</i>	2 014 000,00 zł	15 000 000,00 zł

4.	Liczba realizowanych w danym roku przez PCPR programów/projektów współfinansowanych środkami PFRON/PT przyczyniających się do ograniczenia skutków niepełnosprawności;	5	30
5.	Liczba zawartych przez PCPR porozumień/umów z organizacjami pozarządowymi i fundacjami, organizacjami pożytku publicznego na rzecz realizacji wsparcia osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz ograniczenia skutków niepełnosprawności;	1	10

Dane liczbowe dotyczące realizacji wskaźników wraz z analizą dotyczącą procentowego stopnia ich realizacji w odniesieniu przyjętych założeń n/n programu będą corocznie przekazywane Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu Toruńskiego przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu jako element sprawozdania rocznego z działalności Centrum.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1526 ze zm.), do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej, zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Toruńskim na lata 2023-2030 jest dokumentem kreowania polityki społecznej Powiatu oraz planowania działań służących rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Wobec powyższego podjęcie uchwały jest uzasadnione.